

Szécsi Margit

„KÍSÉR OROSZLÁNOS ÉNEK” NAGY LÁSZLÓ EMLÉKEZETE

Ne kössük át virággal a halált. Földnél is fenyegetőbb a divatos kegyelet, mert elfödi a költő igazi arcát, a bajvívó, a csillagokkal is labdázni-merész emberfiát. Hagyjuk hát a titkos-értelmű koszorút. Remekmű és egyenes tartás anélkül is védtelen. S hagyjuk meg a poétának a küzdelmes árvaság tragikusan emberi rangját: mert még mosolya is ettől volt hiteles. Mert égi és földi istenek az életet meg hagyják halni. Nagy László költőként is: ember, s az ország szellemi éltezője ma is.

A szívbeli kamerát ezért fordítanám most az országra és a temetőre. Az országra, ahol szeretik, s a temetőre, ahol, mint mondják, nyugodalma van.

Fiatal indulásakor, a magyar életben először, egy hatalomra érett történelmi népréteg: a sok száz éven át elnyomottak jó esélye látszott biztosítottnak. A feltörekvő nép tehát elküldi, kibocsátja magából az ő mesebeli királyfiát: a költőt, mint ön maga lelkét. A Zápolyákat, Haynaukat is túlélő nép Nagy Lászlót, a színrelépőt, majd versben bujdosót ünneplve: önmagát ünnepli.

Sorsából lehetetlen kitagadni a szegénység éveit, éjeiből a szerelmek violaszín palástját, virrasztásából az aggodalom villámit – ordasos korban a férfi keserű tusakodását az arany kamarillával. Az ünnep: a tövissel-megkoronázó rózsza így érte el őt.

Legyőzni soha nem lehetett. A jó hadmozdulatok biztonságával adta a magyar költészetnek a folytonos megújulást. A nagy vitéz határozottságával helyezte újra jogába a népdalt: a bartóki tiszta forrást, s adományozta újra meg újra a hazának a világ népköltészetét és modern költészetét.

A modern versteremtő erejével mutatta fel az igazra-szépre menyegzősödő ifúságot mint örök szimbólumot: az Emberpárt. És sarabolta haláláig a Fényes Szellőket lefújni-igyekvő sárkányfejeket.

Álma, már a jászol szalmáján is, óriás ábránd: Világkép Párizstól az Ararátig – ha úgy tetszik: történelmi szívárványhid. Ő, aki maga a nép: történelmi igazával és jogával a költészetben is azonnal és mindenkor élni akart – s a világot tudatosan és varázslatosan fogalmazta újra.

Amihez jogot érzett: a Mindenség.

Amit megvalósított: A MINDENSÉG MAGYARUL.

Kéz amennyi ellökte, leintette, letapogatni kívánta: most, hogy védtelen, kinyúlhat feléje is. Egyéni és társadalmi, eszmei hagyatékok utóéletét aki látta már: megrendülve állhat a költő szellemi hagyatéka előtt.

Megküzd-e a nép az ő királyfiáért? Ha a halál tette őt védte-lenné, ki az, aki eljön az ő nevében? Kicsoda győz a hős nevében? Nekünk ez van olyan kérdés, mint a *Lenni vagy nem lenni*. A válasz akár megmaradásunkról is dönthet.

Köszöntöm minden leírott, megszenvedett sorát, és az Ady Endre ostorát is megragadó szentséges kezét.

Köszöntöm az anyaföldet, a temetőt, benne mindazokat, akik az esendő lelkes lény emberré-változtatásában már előtte elégték, porrá-tétettek. És köszöntöm az országot, ha Nagy László szétdarabolhatatlan örökével továbbra is élni kíván.

Szécsi Margit Nagy László ikonos szekrényajtójával, 1973, Óbuda (Magántulajdon/Balla Demeter felvétele)

Csoóri Sándor

FURULYACSONK A SZÁNKON

Nagy László halálára

Ballagásodnak vége,
legszebb napunknak vége,
bicska hal meg a kézben,
haragos szádnak vége.
Esne a hó csak, esne
a Somló tetejére,
a Duna közepébe,
Margit vállára esne,
de a hónap is vége.

Botod fekszik a földön,
a botodnak is vége,
húsvéti sietséggel
jön a nagyharang érte,
jönne a föltámadás
hajadért, szent kezédért,
ujjad sebéért jönne,
de már a föltámadás,
de már annak is vége.

Megözvegyült a hétfő,
a hétfőnek is vége,
mindegyik napunk most jut
korai özvegyesre,
minden magaslat, álom
s hópapír fehérsége –
versek vaddisznó körme
nem hagy több nyomot rajtuk,
a nagy kalandnak vége.

Bujdosóm, jobbik felem,
a vadonunknak vége,
nem jövünk többé össze
mosolyod ünnepére.
Halál-síkságra értünk,
a védhetetlen rétre,
furulya-csonk a szánton,
himmuszod, indulóid –
de már ennek is vége.

Magyarország halottja,
te, bazalt szemefénye,
a zsuzsannás világnak
balassis jó vitéze,
meggyfában ember-meggyfa,
vércsében ember-vércse –
vendégként vár a tenger,
de már a várakozás,
de már annak is vége.

Sirat a volt-szeretóm,
sirat a mostani is,
haja országos gyászban
utcámon végig úszik –
hova megy, nem is kérdem,
halálad eltilt tőle,
megyek ezüst fejedhez,
szíved kihúlt helyére,
megyek, mert más út nincsen,
minden más útnak vége.

Egy iskolában dedikál, Csoóri Sándorral, 1976 (Magántulajdon)